

Advies inzake een voorstel voor een besluit van de Raad houdende vaststelling van een steunprogramma voor de ontwikkeling van de eigen wetenschappelijke en technische onderzoekscapaciteit van de ontwikkelingslanden (1984-1987)

(84/C 35/03)

De tekst waarop de adviesaanvraag betrekking heeft is bekendgemaakt in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* nr. C 180 van 7 juli 1983, blz. 7.

A. JURIDISCHE GRONDSLAG VAN HET ADVIES

Op 24 juni 1983 heeft de Raad besloten het Economisch en Sociaal Comité overeenkomstig de bepalingen van artikel 198 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap over bovengenoemd voorstel te raadplegen.

B. ADVIES VAN HET ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ

Het Economisch en Sociaal Comité heeft beraadslaagd over zijn advies inzake voornoemd onderwerp tijdens zijn op 14 en 15 december 1983 te Brussel gehouden 213e zitting.

Dit advies luidt als volgt:

HET ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ,

Gezien het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, en met name artikel 198,

Gezien het verzoek van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 24 juni 1983 om een advies inzake het voorstel voor een besluit van de Raad houdende vaststelling van een steunprogramma voor de ontwikkeling van de eigen wetenschappelijke en technische onderzoekscapaciteit van de ontwikkelingslanden (1984-1987) ⁽¹⁾,

Gezien het besluit van zijn Bureau van 5 juli 1983, de Afdeling voor energie en nucleaire vraagstukken met het opstellen van een advies ter zake te belasten,

Gezien het mondelinge verslag van de heer Beretta, rapporteur,

Gezien het advies dat de Afdeling tijdens haar 85e vergadering van 2 december 1983 heeft goedgekeurd,

Gezien de beraadslagingen tijdens zijn 213e zitting van 14 en 15 december 1983 (vergadering van 14 december 1983),

Overwegende dat het voorgestelde steunprogramma bedoeld is als aanvulling op het eerste programma voor onderzoek en ontwikkeling voor de Europese Economische Gemeenschap op het gebied van wetenschap en techniek ten dienste van de ontwik-

keling, dat de Raad op 3 december 1982 heeft vastgesteld;

Overwegende dat de twee programma's bijdragen tot de verwezenlijking van de vijfde doelstelling (uitbreiding van de steun aan ontwikkelingslanden) van het kaderprogramma voor communautaire activiteiten op het gebied van onderzoek, ontwikkeling en demonstratie (1984-1987) ⁽²⁾, waarover het een advies heeft uitgebracht ⁽³⁾, waarin het wijst op de noodzaak om de steunverlening te intensiveren door de overdracht van technologische kennis waarmee het aanpassingsproces wordt vergemakkelijkt;

Overwegende dat het memorandum over het ontwikkelingsbeleid van de Gemeenschap van oktober 1982 bijzondere nadruk legt op de noodzaak om de eigen wetenschappelijke en technische onderzoekscapaciteit van de armste ontwikkelingslanden, de technische toepassingen van dit onderzoek en het gebruik van wetenschap en technologie in dienst van het ontwikkelingsproces, te stimuleren,

BRENGT VOLGEND ADVIES UIT,

dat met algemene stemmen is goedgekeurd.

1. Algemene overwegingen

1.1. Het voorstel van de Commissie voor een nieuw programma ter aanvulling van besluiten van

⁽²⁾ Resolutie van de Raad van 25 juli 1983 (PB nr. C 208 van 4. 8. 1983, blz. 1).

⁽³⁾ PB nr. C 211 van 8. 8. 1983.

⁽¹⁾ PB nr. C 180 van 7. 7. 1983.

de Raad ter verbetering van de kennis van de Lid-Staten en de ontwikkelingslanden in sectoren die voor laatstgenoemde binnen de algemene onderzoeksstrategie van bijzonder belang zijn, is volgens het Comité noodzakelijk en komt op het juiste ogenblik.

1.2. Het Comité meent dat het vermogen om zelf onderzoek te verrichten en de hierbij opgedane kennis in de praktijk toe te passen, voor de armste landen een der eerste voorwaarden is om zich in economisch en sociaal opzicht te kunnen ontwikkelen; het stelt evenwel vast dat de Gemeenschap, ondanks de tot nog toe verleende financiële hulp, niet de mogelijkheid heeft gehad systematisch wetenschappelijk onderzoek te laten verrichten om in deze landen een evenwichtige en duurzame ontwikkeling te bevorderen.

1.3. Het Comité stemt dan ook met het Commissievoorstel in, maar wil daarbij wel het volgende aantekenen:

2. Algemene opmerkingen

2.1. De aangegeven doelstellingen en prioriteiten maken dit tot een realistisch en coherent voorstel, dat echter zijn beperkingen heeft doordat de hiervoor vrijgemaakte middelen niet in verhouding staan tot het beoogde doel.

2.2. Door een communautaire onderzoeksstrategie waarmee, via steun aan de eigen research in de ontwikkelingslanden, steeds meer aandacht wordt besteed aan de problemen in verband met de overleving van de bevolking in deze landen, zouden gemakkelijker middelen kunnen worden gevonden. Het Comité heeft reeds gewezen op de noodzaak verbetering te brengen in de middelen waarmee technieken voor de aanpassing aan de geleverde ontwikkelingshulp moeten worden overgedragen⁽¹⁾.

2.3. Gezien de schaarse middelen die in deze fase beschikbaar zijn, acht het Comité het noodzakelijk dat deze op de meest urgente projecten worden geconcentreerd; overigens noemt het „Memorandum Pisani” als één van de eerste punten de taak om een autonome en duurzame ontwikkeling te bevorderen in de armste ontwikkelingslanden. De programma's ter ondersteuning van het onderzoek zouden aldus beter worden gesitueerd binnen het kader van initiatieven ter bestrijding van de honger in grote delen van de wereld.

2.4. Naar de mening van het Comité moet de Gemeenschap ervoor zorgen dat de ontwikkeling

van de verschillende productiesectoren zo evenwichtig mogelijk kan verlopen; daarom mag men niet alleen maar de voorkeur geven aan projecten in gebieden, in onderzoekscentra of in sectoren waar dit werk al langer wordt gedaan. Om dit evenwicht in het ontwikkelingsproces te brengen, moet een dialoog over het te voeren beleid met de begunstigde landen worden gestimuleerd om te verzekeren dat de opties die de Gemeenschap denkt te steunen ook doeltreffend zijn, en moet de rol van het in het voorstel van de Commissie genoemde Raadgevend Comité de nodige nadruk worden gegeven.

2.5. In overeenstemming met het kaderprogramma en het „Memorandum Pisani” worden in het Commissievoorstel de prioriteiten op het vlak van landbouw en gezondheidszorg genoemd. Het Comité stemt in met de gemaakte keuzen en onderstreept hierbij dat het onderzoek naar methodes die de betrokken bevolkingen in hun eigen natuurlijke omgeving en economische omstandigheden kunnen gebruiken, gericht moet worden op technieken die gemakkelijker in overeenstemming kunnen worden gebracht met hun cultuur en tradities; niet alleen het onderzoek, maar ook deze cultuur en tradities zijn bepalend voor het falen of slagen van het ontwikkelingswerk.

2.6. Een zo goed mogelijk gebruik van menselijk vernuft en natuurlijke hulpbronnen, waarbij dan ook volledig recht moet worden gedaan aan het culturele aspect van de ontwikkeling en de bevolking zowel in het begin als in latere stadia bij het werk betrokken moet worden, vormt een allereerste voorwaarde, wil men de plaatselijke bevolking beter in staat stellen zelf een beleid tot plattelandsontwikkeling te voeren.

2.7. Het Comité meent daarom dat het onderzoek in de armste landen niet enkel en alleen gericht mag zijn op de bouw en verbetering van laboratoria, maar dient te worden uitgebreid tot de verbetering van de voorlichtingsdiensten in het algemeen en van onderwijs en opleidingen op gezondheidsgebied in het bijzonder.

3. Opmerkingen over de financiële en administratieve aspecten van het Commissievoorstel

3.1. Gezien de enorme ontwikkelingsproblemen in de meest achtergebleven landen en het feit dat een goed gericht wetenschappelijk onderzoek een belangrijke bijdrage tot de oplossing hiervan kan leveren, acht het Comité het voorgestelde bedrag onvoldoende, ook al is dit dan uitsluitend voor landbouw en gezondheidszorg bestemd.

Wel beseft het Comité, mede gezien de voorgestelde personeelstoewijzing, dat dit waarschijnlijk een

⁽¹⁾ Zitting van 1 en 2 juni 1983 (PB nr. C 211 van 8. 8. 1983, blz. 9).

bedrag is dat de Commissie in deze fase doeltreffend kan beheren.

3.2. Het Comité meent daarom dat de in het programma aangegeven toewijzingen een gegarandeerd minimum zouden moeten vormen dat verhoogd kan worden naarmate de projecten beter aansluiten bij de doelstellingen van het door de Gemeenschap gevoerde ontwikkelingsbeleid. Om te bereiken dat dit bij de uitvoering van het programma steeds het geval is, zouden criteria moeten worden vastgesteld om het ontwikkelingseffect van het programma te kunnen evalueren.

Willen de beschikbare middelen het grootst mogelijke effect sorteren, dan zullen deze moeten worden aangevuld met andere middelen voor de overdracht van de nodige technische kennis, alsmede voor de ontwikkeling en verdere uitbouw van de diensten.

3.3. Om de externe hulp ter bevordering van plaatselijke onderzoeksinstituten doeltreffend te maken, is het, zoals de ervaring leert, van het grootste belang dat deze goed wordt beheerd. Bij de uitvoering van het programma moet daarom niet alleen worden gegarandeerd dat de middelen op de juiste manier worden besteed, maar ook dat de onderzoeksprojecten behoorlijk worden uitgewerkt en dat bij de uitvoering van ieder programma het wetenschappelijk onderzoek steeds op hetzelfde peil blijft staan.

Daarom acht het Comité het raadzaam dat het met het beheer van de middelen belaste personeel van de Commissie enigszins wetenschappelijk onderlegd is en enige onderzoekservaring in de ontwikkelingslanden heeft opgedaan.

3.4. Het Comité stelt vast dat het voorgestelde programma een aanvulling vormt op het programma dat de Raad in december jongstleden heeft vastgesteld, maar dat de met het beheer van beide programma's belaste diensten van de Commissie onder verschillende directoraten-generaal ressorteren (respectievelijk DG XII en DG VIII). Daarom dienen de werkzaamheden in de respectieve diensten volgens het Comité zo goed mogelijk te worden gecoördineerd. Des te noodzakelijker is dit om de bij het beheer van het eerste programma gedane vaststellingen en de tot dusver bereikte onderzoeksresultaten te kunnen samenbrengen, ten einde de steun zo doeltreffend mogelijk te maken.

3.5. Het Comité acht het wenselijk ook de praktische resultaten en ervaringen te volgen van openbare, particuliere, en op coöperatieve of vrijwillige leest geschoeide centra en instellingen die reeds bijstand verlenen en hierbij geholpen worden door nationale en internationale instellingen (in het bijzonder door de EEG); een en ander om de opgedane ervaringen zo goed mogelijk te kunnen benutten.

3.6. Om eventuele overlappingsen te voorkomen, een diepgaandere kennis op te kunnen bouwen en deze beter te kunnen verbreiden, alsmede hieruit voortvloeiende technische toepassingen te bevorderen, zou het volgens de Afdeling gewenst zijn die projecten en structuren te bevorderen welke voor meer landen in één en dezelfde regio van belang zijn.

3.7. Het Comité wijst er bovendien op hoe een betere uitwisseling en verspreiding van gegevens en een verder doorgevoerde coördinatie van de initiatieven van de Lid-Staten, alsmede van de verschillende in deze sector werkzame internationale organisaties, een doeltreffende uitvoering van het programma ten goede kunnen komen en de hierbij gestelde doeleinden naderbij kunnen brengen. Dit omdat ver van elkaar verwijderde gebieden vaak met hetzelfde soort problemen te kampen hebben.

3.8. Het Comité herinnert tevens — vooral met het oog op het spoedeisende karakter van de problemen in de energiesector — aan twee aanbevelingen die het in voorgaande adviezen heeft gedaan:

- naast het onderzoek op het gebied van landbouw en gezondheid moet bij voorrang de situatie op energiegebied worden aangepakt, omdat door de ontbossing van uitgestrekte stukken land de woestijnvorming grotere vormen gaat aannemen en de situatie in vele landen verder verslechtert;
- het eigenlijke researchwerk moet worden gekoppeld aan opleidingsprogramma's, om te bereiken dat de verkregen resultaten op grote schaal kunnen worden toegepast en volledig kunnen worden benut.

3.9. Ten slotte onderstreept het Comité de noodzaak er, na de voltooiing van het voorgestelde programma, voor te zorgen dat de communautaire hulp ten behoeve van het eigen onderzoek in de ontwikkelingslanden, ononderbroken blijft doorlopen.

Gedaan te Brussel, 14 december 1983.

De Voorzitter
van het Economisch en Sociaal Comité
François CEYRAC